

1. Таланова Ж. П. Педагогічні умови формування професійного світогляду майбутнього перекладача : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / Ж. П. Таланова. – Кіровоград, 2007. – 20 с. 2. Мирам Г. Э. Профессия : переводчик / Г. Э. Мирам. – К. : Ника-Центр, 1999. – 144 с. 3. Gile D. Basic concepts and models for interpreter and translator training / D. Gile. – John Benjamins Publishing Company, 2009. – 283 p.

М. В. Полховська,
Житомир

ОБМЕЖЕННЯ ОЗНАЧЕНОСТІ ЯК КРИТЕРІЙ ВЖИВАННЯ ІМЕННОЇ ФРАЗИ В ПОСТПОЗИЦІЇ ДО ДІЄСЛОВА В ЕКЗИСТЕНЦІЙНОМУ РЕЧЕННІ

У багатьох мовах загальноприйнятим є принцип оформлення речення від відомої інформації до нової. Цей принцип вирішальний і в оформленні англійського речення. Неканонічний порядок слів впливає на зв'язність дискурсу, він виконує функцію структурування, дозволяє мовцю маркувати інформаційний статус елементів, які складають пропозицію: що нове, що відоме і що пов'язане з попереднім контекстом. З іншого боку, певні конструкції маркують інформаційний статус елементів. Це допомагає розпізнати організацію подачі інформації. В аспекті значення конструкція з *there* уводить нові сутності в ментальний простір учасників дискурсу, визначаючи концептуальний простір у присутності мовця.

Вживання означеної постдієслівної NP в реченнях із *there* довгий час пояснювали ефектом означеності (*Definiteness Effect*). Однак велика кількість прикладів уживання в екзистенційних реченнях власних назв, іменних фраз (NP), оформлених займенниками, означеним артиклем тощо, спонукала дослідників або розширити поняття "неозначеність" для включення NP, які вільно вживаються в екзистенційному реченні, або створити нову класифікацію NP, що можуть у ньому вживатися.

Існує погляд, згідно з яким бінарної опозиції "означеності::неозначеності" не існує, йдеться радше про певну ієрархію NP, з означеними на вершині та неозначеними внизу. Так, виділяють ієрархію даності (*givenness hierarchy*), побудовану за принципом когнітивної вагомості референта для адресата й можливості його унікального ідентифікування, й ієрархію доступності (*accessibility*). Остання концепція побудована за принципом доступності референта в пам'яті адресата, що залежить від кількості й часу вживання, стереотипності референта в контексті.

Теза про обмеження вживання означених NP в екзистенційному реченні лише на основі структурної форми NP некоректна. Більш слушним, на наш погляд, є прагмалінгвістичний підхід. Мовець вживає екзистенційну конструкцію з особливою метою: ввести в дискурс певний предмет, представляючи його як новий топік. Цьому сприяє оформлення конститuentів в екзистенційному реченні, де порядок слів також має прагматичну ціль: пересунути логічний підмет до позиції, у якій би він підлягав принципу кінцевої ваги. Інформація про відомий референт означеної NP наведена в попередньому контексті й не сумісна з позицією нової інформації в реченні.

Новою/відомою сутність може бути стосовно двох площин: слухача та дискурсу. В екзистенційному реченні з дієсловом *be* постдієслівна NP є новою інформацією для слухача, а з будь-яким іншим дієсловом зі значенням *існування, початку існування, наявності* тощо (презентаційне *there*) – новою дискурсивною інформацією. При цьому не існує паралелізму між статусом інформації стосовно слухача й дискурсу. Дискурсивно нова інформація не завжди нова для слухача, а відома слухачеві інформація не завжди дискурсивно відома. Дискурсивно відомої, але нової для слухача інформації не існує, оскільки все, що було відомо в контексті, повинно бути відомо слухачеві. Рівновагу вдається відновити, застосувавши поняття інференційності. Порівняймо, інференційну (1) і попередньо вказану в контексті інформацію (2):

(1) *Fred entered the kitchen. There was the fridge.*

(2) *Fred looked around at the sink and refrigerator. *There was the refrigerator.*

Слухач здатен домислити інформацію, відсутню в попередньому контексті, наприклад, існування/наявність холодильника на кухні, інформація для нього нова, але відома для дискурсу.

Інференційна інформація сприймається як нова для слухача тільки в екзистенційному реченні, а критерій означеності дорівнює новій/відомій інформації для слухача. Означена NP уводить в екзистенційне речення сутність, відсутню, на погляд мовця, в зоні спільних із слухачем знань.

На основі відношення цих NP до контексту викремлюють п'ять класів означених NP, які можуть уживатися в складі екзистенційного речення:

– означена NP позначає відому слухачеві сутність, яку розглядають як нову навіть при її вживанні в попередньому контексті за умови, що слухач забув про неї (особливо при вживанні демонстративних займенників *that, those*);

– означена NP уводить у контекст нового представника відомого слухачеві класу (вживання NP із прикметниками *same, unusual, necessary, regular* тощо). У такому випадку NP має подвійну референцію до представника класу й класу взагалі;

– означена NP позначає відому слухачеві сутність (унікально ідентифіковану), поява якої в певному переліку, який має імплікацію невичерпаності, є новою інформацією для слухача (*list reading*). PP (*prepositional phrase*) в цих реченнях вживається не окремо від NP, а модифікує її. Предмети, позначені NP, повинні виконувати певну роль чи мати ціль. Порівняймо відповідь на запитання :

(3) *What can we get for Brian? – Well, there is the book in the window shop.*

Локативне трактування цього речення (локативне екзистенційне речення) спостерігаємо в реченні (4), напр.:

(4) *There is a book in the window shop.*

У цьому випадку PP формує окремий конститuent, розміщуючи предмет у просторі;

– означена NP з конкретно ідентифікуючою дескрипцією є новою інформацією для слухача. Цей клас не залежить від попереднього контексту, як інші класи. Референт може бути новим для слухача, але його вичерпний опис дозволяє повністю його ідентифікувати. Вживання цього класу NP неможливе в запереченні: навіщо заперечувати існування так чітко описаної сутності;

– псевдоозначені NP із вказівними займенниками *this* у значенні неозначеного артикля *a*, *those* в значенні неозначеного займенника *some*, які на відміну від формального вживання цих займенників презентують сутність, яка не може бути конкретно ідентифікована слухачем. Псевдоозначене вживання мають NP *all sorts* в значенні *a lot of*, займенник *every* у значенні *many*, третій ступінь порівняння прикметників у значенні інтенсифікації ознаки іменника, який вони модифікують.

Т. І. Ревчук,
Житомир

ОЦІНОЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АМЕРИКАНСЬКОГО МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ

Серед комунікативно-прагматичних досліджень сучасної лінгвістики вагоме місце посідає проблема реалізації вербального впливу через засоби масової інформації. Актуальність дослідження медійного дискурсу полягає у зростанні ролі медіа ресурсів у формуванні картини світу як окремого реципієнта, так і цілої національної спільноти. Ментальний та ідеологічний контроль, який забезпечують медіа ресурси, є результатом їх впливу на когнітивні процеси, а отже, і потужним важелем формування або навіть корекції картини світу реципієнта. Дослідження вербальних форм представлення інформації в американському медійному дискурсі дозволяє виявити особливості висвітлення інформації про події американськими ЗМІ (радіо, телебачення, інтернет, друковані видання тощо), що сприяють